

POHÁDKOVĚ U VODY –

A POD MOSTEM

Z

ačínalo léto. Náměstím voněly mohutné lípy. Lidé spěchali z práce a z nákupů. A svatý Floriánek to z pevného jevištěátka sledoval s bohorovným, vyrovnaným poklidem ve tváři.

Následně se nahoře na zámku na prvním nádvoří scházeli k večernímu koncertu ladně nastrojení, navonění fanoušci vážné hudby. I ve všední den můžeme prožívat sváteční chvíle.

Poslední – jak se vlastně sluší na paní domu – přichází hraběnka Marie. Potom půltucet dechových nástrojů nastupuje s něžnou, tlumenou polyfonií – proslulé těleso Nachtmusique a jubilant pan Mozart.

Vzápětí se sóla zmocní přímo žertující první štěbenec...

Do Velkého Meziříčí právě dorazil XI. ročník Mezinárodního hudebního festivalu 13 měst Concentus Moraviae. A také časopis Policista, který dlouhé roky navštěvuje poli-

cejní úřadovny, mapuje práci jednotlivých týmů republikových strážců zákona a zároveň se pokouší dotýkat génia loci – jedinečných charakteristik a historických souvislostí příslušných míst a regionů.

Tady ranní služba startovala docela typicky. Majitel podnikatelského areálu nad městem při dálnici hlásil ukradená kola. Motorizovaná hlídka vyjela do akce, ale nezbyvalo jí než trestný čin pouze zadokumentovat. Někdy v noci neznámý pachatel – s největší pravděpodobností sjel s dálničního tahu – pronikl na pozemek a z reklamního návěsu bezprostředně u ohrazení ukradl 3 kola (každé v hodnotě kolem 18 tisíc korun), přihodil k tomu rezervu a pohodlně se ztratil. Opět nejspíš rychlým pohybem po dálnici.

Velkomeziříčské obvodní oddělení Policie ČR obhospodařuje plochu přes 300 kilometrů čtverečních. Naše nejstarší dálnice mu dělá osu dobře padesát kilometrů od Měřína (včetně) k Velké Bíteši, severní hranice od ní leží téměř rovnoběžně ve vzdálenosti až dvacet

kilometrů (nejvzdálenější je víska Moravec), jižní pět až deset kilometrů. V péči policistů je tu na 27 000 obyvatel (bezmála 12 tisíc má střediskové Velké Meziříčí, v městysech Křižanov a Měřín žije v každém přes 2,5 tisíce lidí, zbytek bydlí v šedesáti obcích a osadách, kde je více než 30 obecních úřadů). Terén klasické Vysočiny je velice členitý, přesto i za vydatné zimy dokáže hlídka některým ze tří služebních aut v podstatě do všech končin dojet.

Kriminalitu výrazně ovlivňují komunikační tahy. Majetková trestná činnost (krádeže vloupáním, krádeže motorových vozidel) je zásadní bolestí regionu – a tento „hit“ bohužel neustále mírně narůstá. Zločin se často řítí po dopravních štrekách, sjede do satelitního dálničního městečka a po spáchání trestného činu využije některou z mnoha únikových cest. Podél řek Balinka a Oslava, říčky Oslavičky, Lavičského potoka, potoků od Obory a od Bučí, po staré silnici Praha–Brno (orient.

číslo 602), po komunikaci 360 od Křižanova dolů na jih do Rudíkova a ke Třebíči, nebo po cestě č. 392 přes Dolní Heřmanice rovněž jižním směrem k Náměstí nad Oslavou.

Nesporná skutečnost, že město – dle odborníků „až“ raně středověké – leží na průsečku dávnověkých přepravních a výbojních cest, ovlivňuje nejen současný zdejší život. Poznamenání malebnou polohou při soutoku vod a v křižovatce údolních brázd se táhne od nepaměti.

Na místě nynějšího hradu – prý – stával hrad Marburg (Marobudum), vystavěný králem Markomanů. Marburg vypálili hunští nájezdníci vedení drsným Attilou. O vládu se tím pádem v těchto místech – hodně dlouze – přetahovali rozpínavé „civilizace“ z končin hodně západních i velice východních. Legendární hrad – možná – obnovoval roku 638 vyhlášený franký kupec a vládce Sámó. Na tehdejších Samohradě sídlily jeho manželky. Stará lípa v zámeckém parku má být potomkem lípy, která pamatovala velkého západního obchodníka a jeho směřování za podnikatelskými vlivy k východním evropským hranicím.

Od počátků 15. století ovládali opevněné město stoupenci Mistra Jana Husa – a nikoliv pouze k jeho prospěchu. Pak ho vydrancovali Uhrové bičovani do boje Matyášem Korvínem. Své ve Velkém Meziříčí odvedla protire-

Mjr. Zdeněk Koudela řídí své oddělení od roku 1994, Velké Meziříčí „pozoruje“ přes půl století

Budova, v níž sídlí velkomeziříčtí policisté, je historická, v osazenstvu ovšem převažuje zkušené mládež

Concentus Moraviae – velká světová hudba v menších moravských městech

formace (zavřeno např. luteránské gymnázium) a dál mu – v 17. století – nevybíravé rány rozdávala třicetiletá válka. Švédská historická mezihra naznačuje, že se kolem místní vody střetávaly mocenské zájmy rovněž od severu k jihu – a nejspíš i naopak.

Zbytek dějinného přehledu můžeme vzít hopem. In květnu roku 1945 zažilo město jednu z nejčernějších kapitol konce světové války v prostorách zemí Koruny české – ustupující fašistická vojska 7. 5. zajala a zmasakrovala 50 lidí revolučního národního výboru. V roce 1968 se tudy valila vojenská technika Varšavské smlouvy (přistávající u Náměstí nad Oslavou) dál do nitra vlasti, k západu, na Prahu.

Dnes komunikační propojení povzbuzuje stále nové – pro obyvatele příznivé? – přílivy kapitálu, investic. Zejména ze západních generálních středisek nadnárodních firem. Ale ani zesilující obchodní zájmy východních subjektů nejsou výjimkou...

Před polednem kdosi policistům oznamoval, že se v centru opět objevila „jakási partyja snědých prodejců“. Scénář to má vždycky stejný. Hele, nech si to, vrazí vám třeba chlápek pěknou škatulku do ruky. Ale ne, nemám u sebe ani kačku, začnete se bránit. To mi neříkejte, šefe, frajer jako vy musí být samy prachy!, nevzdává to amatérský psycholog a zdatný kšeftsman. A otevře krabičku. V ní bývají zlaté hodinky, dva tři kousky, nějaký dalekohled, flakonky voňavek atp.

Až oči přecházejí, kvalita garantovaná, ceny – že jste to vy, paníno – zcela lidové.

Pokud člověk – naivně – podlehe pokusem, běžně se dostávají komplikace. Zakoupené předměty příliš danému účelu neslouží, z kabelky či z pánské brašny, díky přidružené kapsářské specializaci pouličního obchodníka, zmizí peněženka, ale často i další předměty. Ostatně pochůzkářů s „teplou vodou“ rovněž rok od roku přibývá. Ponejvíce ohrožují seniory. S dobře secvičenou legendou – nechte mě, pěkně prosím, zatelefonovat, tady

je padesátka, nemohl bych si u vás skočit na hajzel, buďte taký dobrý, trochu vody, když je takové vedro, nechcu to zadarmo... – pronikají lidem v letech do domácností, odvedou pozornost a s neomylným instinktem na úkryty sešetřené hotovosti kradou staroušským desetitisícovky. I stotisícové položky se mohou z prádelníku ztratit, zatímco pantáta na zahrádce za domem obrací seno.

Proud podvodníků, zlodějíčků neustává, konstatuje mjr. Zdeněk Koudela, vedoucí policejního obvodu. Přestože se policisté snaží opakovaně na různá nebezpečí občany upozorňovat. Docházejí mezi důchodce, spolupracují na poli předcházení zločinnosti s městskými, obecními úřady, pravidelně přispívají do populárního týdeníku Velkomeziříčsko.

Světlejší budoucnosti naštěstí několik měsíců napomáhá městský – zatím pěti-kamerový – monitorovací systém. Díky němu policie už dopadla zloděje, který zrovna vynášel z hotelu naloupený materiál, nebo vyřešila případ nešťastníka, jenž se obnažoval na náměstí.

Úspěchy přinášejí také usilovnější kontroly po parkovištích a vůbec po kritičtějších místech rajonu. Před časem se podařilo vyřešit „šňůru“ krádeží vloupáním do bytů (na 70 jich bylo), i televizní pořad Na stopě o tom informoval. I pachatele dvou loupeží na spořitelnách – v rychlém sledu v Měříně a Křižanově – policisté chytli (zadržení se odehrálo na Břeclavsku, je to však podnikatel z Brna, který svérázným stylem zkoušel řešit „firemní hotovostní tiseň“). Jak naznačeno výše, pachatelé do Velkého Meziříčí najždějí valnou měrou odjinud – od Třebíče, Jihlavy, od Brna, ale i ze značných dálek, z Ostravska.

Samozřejmě i místní sestava „zlobilů“ existuje. A zatímco první fakt sráží objasněnost trestných činů (podobně jako u všech ostatních oddělení v blízkosti dálnic) do celostátního podprůměru, dobrá znalost vlastních lidí naopak vysvětlene kauzy navyšuje.

Tandem mjr. Koudela a jeho zástupce kpt. Miroslav Bďinka spolu více než stopro-

centně sehaně působí dvanáctým rokem. První je zdejší rodákem, druhý ve Velkém Meziříčí bydlí desítky let. Znájí okolí a jeho obyvatele do puntíku.

Příkladem nekorunovaný král nejnižšího patra podsvětí, poberta, který začal kariéru pobytem v pasťáku v patnácti letech, je vrstevníkem Zdeňka Koudely – a má odkroucené dobré pětadvacet let v kriminálech po celé republice. Prostě zvolil druhou stranu barikády (a vždy to býval svého druhu grand a džentlmen, když si ho kdekoliv vyzvedávali, slíbil, že se k podání výpovědi sám na oddělení dostaví, a skutečně tam do půlhodiny byl – a s dostatečnou zásobou cigaret připravený na delší nuceně setrvání). Na svobodě obvykle vydrží sotva půl roku. Nyní po pětapadesátce seká latinu překvapivě přes rok. Snad konečně našel tu pravou dámu vlastního srdce – či života? – a definitivně přestoupí na jiný styl existence.

To se jistě – jako mnoho jiného – brzy uvidí...

Velkomeziříčský policejní obvod zažívá i hodně černé okamžiky. Někdy před pěti lety se v nahuštěné dopravě kolem města přihodilo rekordní množství smrtelných dopravních nehod, mezi aktéry převažovali motorkáři. Ostatně i vloni si zdejší mladík chtěl dopřát poslední projížďku na motorce, než stroj prodá. Vyletěl vzhůru k dálnici, u benzinky Slovnaftu mínil najet na rychlostní dráhu k Brnu a v protisměru potkal větší dodávku s přívěsem. Napasoval to rovnou do míst, kde byla spojovací tyč. Vyjíždka na rozloučenou se stala jeho úplné závěrečnou jízdou.

Nebo děti ze základky a dálniční osvěžovna řetězce McDonald. Tak dlouho tam – alespoň po městě se povídá – chodívaly na kolu neb na zonku a krátily si – adrenalinově? – návraty přebíháním víceproudě vozovky, až se stalo počátkem minulého roku hrozné střetnutí. Tři čtrnáctileté slečny, dvojčata se spolužačkou, pohrdly stovku metrů vzdáleným bezpečným přechodem dálnice a vstoupily do dálniční tepny. Trefil je stopadesátkou jedoucí terénní vůz, rozstřílel ten hlouček v tu chvíli jistě zkoprnělých dívek, vlácel je desítky metrů. Jedné ze sester a kamarádce nebylo pomoci, ani třetí dívka se nevyhnula vážným úrazům (se strašidelným zážitkem se bude srovnávat nejspíš po zbytek života). Jeep by podle expertů neštěstí neodvrátil, ani kdyby

Hlášení o ztrátě kol (rána za dobrých 70 tisíc korun) přišlo se značným zpožděním – nstržm. Jiří Koukal už může zaznamenat jenom hodně „studenou“ stopu

cestoval předepsanou, povolenou rychlostí.

Jiným významně mediálním případem byl někdy před pěti lety krvavý střet v rodině, mezi příbuznými. Předtím se velkomeziříčskému rajonu tragicky končící násilná trestná činnost docela dlouho vyhýbala.

Lze to pojmenovat jako esemeskový zkrat se značným alkoholovým příspěvkem. V Mostišti, obci kousek pod přehradou, se konala dubnová pouť a dva bratři udatně popíjeli v místní hospodě i s načatým večerem. Mezitím si krátili čas hláškami mobilním telefonem bratránkovi, který ve Vídni, v sousední vsi o kilometr dál směrem na Žďár nad Sázavou, provozoval jiný hostinec, zřízený v někdejší obecné škole. Původně spíš zábavné zprávy postupně přerůstaly ve stručné SMS stále potupnější. Bratránci se častovali nevybíravými urážkami, navzájem se hodně hrubě dotýkali těž cti příslušných rodičů. Až bratrům došla trpělivost, krev se jim napěnila – tož, takhle to nemůžeme v žádném případě nechat – a vyskočili od stolu k trestné výpravě.

Bylo kolem desáté večerní, když stanuli před zamčenými dveřmi z palubek uprostřed s okénkem na výšku 80 krát 30 centimetrů.

K významným uměleckým památkám města patří synagogy – tzv. nová je tržniční, stará s původními gotickými prvky je muzeem (foto nahoře a vlevo)

Vysklili ho neodkladně metrovým kusem polena, mladší a hubenější z povedených bratrů se nasoukal dovnitř, že bráškov z druhé strany pohodlně otevře. Jenomže se schodů – od přítomné kamarádky – seběhl domácí bratránek, rovněž dosti po poutním veselí opilý. A bez zaváhání srazil víceméně kuchyňským nožem pokrevní přízeň ranou do krční tepny, podél klíční kosti. Než se návštěvník stačil zhroutit, koupil druhý razantní úder ostrou čepelí do srdce. Na zemi dvaadvacetiletý mladík během několika okamžiků vykrvácel.

Policisté, obvodáci nikdy nezapomenou na scénu, na pohled pachatele, kterého vedou z prvního patra, a on míjí bezduché tělo v zádvěří pod schodištěm.

Šetření osudového incidentu se vleklo asi rok a půl. Viník seděl ve vazbě, záležitost se měnila z vraždy na zabití či ublížení na zdraví s následkem smrti, a ve finále na nutnou obranu. Oběť se vloupala do soukromí, jistě chtěla sama útočit a ublížovat. Bratránek byl volný.

Že ovšem nejde o útlocitného beránka, který kráčí pro rozhodnou akci daleko za obzor, dokládá životní epizoda předcházející násilnou smrt mladého příbuzného o pár roků. Tehdy, též v opilosti, tenkrát v obci Lavičky, zaútočil stejný chasník – též nožem – na spoluobčana a zasadil mu 17 bodných ran. Naštěstí půldruhametrákový postižený chlap měl tak vydatné tukové vrstvy a útočné ostří mělo – tak vsřícné – limitovanou délku, že spáchané násilí přežil. Zemřel o dva roky později bez cizího zavinění na mysliveckém posedu. Tvrdit, že to bylo na následky schytných poranění, spadá jenom do sféry spekulací...

Nprap. Jaroslav Pospíšil ukazuje na místa, kde se nedávno nájezdníci – zřejmě s těžkým „traverzovaným“ automobilem – probourali do areálu několika firem, chovali se tam jako doma a zalarmovaná bezpečnostní služba po nich našla sotva usazený prach

střelec, vedoucí patří do rodiny zapálených rodověrných myslivců. Mezi nejpracovitějšími – a každým coulem poctivými – policisty si zaslouží jmenovat také nprap. Jaroslav Pospíšil, důvěrně, kamarádsky zvaný Pospa, zkušný kolem problematiky veřejného pořádku, vždy ochotný – ostatně stejně jako ostatní starší partáci – pomáhat, přispět radou mladším kolegům.

Konečně v sestavě, když zkoušíme letem světem alespoň někoho jmenovat, mají velkomeziříčští policisté i jednu ženu – prap. Petru Neckářovou, která v devatenácti letech začínala u policie v Brně, teď má za sebou sedm let služby „mezi řekami“ a zrovna bude maminkou...

Na zámku dozníval slavnostní koncert. V bývalé Jelínkové vile, v Malostránském restaurantu u malého pivovaru na vícestupňový světlý i tmavý kvasnicový nektar značky Harrach se na terase na rychlé občerstvení, mezi hosty funičními nad výběrem rybích specialit a dalších konzumačních radostí, zasta-

Náměstí mají ve Velkém Meziříčí přímo pohádkově kouzelné,...

...ale sousední městské ulice jsou běžně dopravou krutě přehlcené (a to se ani nemusí stát žádná „mimořádká“ na dálnici)

kem tisíciletí. Třináct územáků má v současnosti chvályhodný přehled přes přidělená teritoria. K šesti lidem – spolu se šéfy – nad pětatřicet let věku se řadí půltucet zkušených třicátníků, které zdatně doplňují ti mladší s pěti šesti roky odslouženými v policejní službě. Jednu naději mají právě na denním studiu na Policejní akademii.

Od loňského podzimu jim s administrativou pomáhá civilní pracovnice. Dva praxí školení policisté – nprap. Josef Černý a prap. František Prokeš – se schopně ohánějí kolem zpracování případů. Většina četníků sportuje, prap. Karel Kocanda a pprap. Aleš Burian jsou aktivní fotbalisté, jeden v Měříně, druhý v rivalském Křižanově. Leckdo hraje volejbal, pprap. Přemysl Bdínský, výborný zásahový policista, je na páté republikové příčce mezi civilními sportovci soutěžícími v páce. Zástupce vedoucího je vyhlášený sportovní

vil pozdní cyklista v pestrém závodním ustrojení. Jeho turističtí bicykloví druzi tu během léta brzdi často, mnohdy cestou po nedávno otevřené Mlynářské stezce – cyklotrase, jež vyjíždí v Novém Městě na Moravě a na 180 kilometrech přes Ostrov nad Oslavou, Velké Meziříčí, Náměšť, Přírodní park Střední Pojhlaví, Přírodní parky Rokytá a Jevišovka, přes Vranov nad Dyjí až do rakouského Hardeggu nabízí 48 mlýnů a nespočet dalších pozoruhodností (což zase my nabízíme jako tip na aktivní – přitom finančně dostupnější – dovolenou pro závěr letošního léta, nebo i na jeho indiánské pokračování – pozn. red.).

Jak nezdárcitelně postupující chvíle už nočního času vyblédala a současně tmavla kobaltovou modří, ciferník hodin (s průměrem 4,2 metru největší prosvětlený v ČR) na věži kostela za říčním proudem zářil jako nejpovedenější měsíc ve věčném úplňku.

V televizi nabízeli do půlnoci holywoodskou filmovou pohádku Síla lásky.

A léta dech nabíral na obrátkách!

Dvacítká policistů Obvodního oddělení ve Velkém Meziříčí sídlí již dlouhou řadu let v těsném podzámčí, v budově bývalého kláštera. Pracovní prostředí mají ochránci zákona kromobyčejně skromné, bezmála stísněné, chtělo by to přístavbu – až se na vyšších místech resortu vyvrbí prostředky. Půdní vestavba je přílišná.

Policejní tým však dospěl do stabilizované, vyhlášené podoby. Za „vlády“ současného vedení proběhly generační výměny mužstva, první před více než deseti lety, druhá počát-

Jaroslav KOPIC
Foto Jiří NOVÁK